

ความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี*

Self-Esteem And Resilience Of Undergraduate Students

ธัญญภัทร์ ศิรธัชนาโรจน์ (Thanyaphat Sirathatnarrojana) **

สกอล วรเจริญศรี (Skol Voracharoansri) ***

ปริญญา มีสุข (Painya Meesuk) ****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 กลุ่ม/ภูมิภาค คือ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคตะวันตก และกลุ่มภาคใต้ จำนวน 441,816 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง 600 คน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเอง และความยืดหยุ่นตัวโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ($\chi^2=4.67$ df = 2) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่ารูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

* บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อนำเสนอส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The article is presented as a part of Ph.D. thesis of Ph.D. Research and Development on Human Potentials: Psychology of Human Development and Counseling Concentration Area. Department of Guidance and Educational psychology, Faculty of Education, Sinakharinwirot University.

** นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ 114 ซอยสุขุมวิท 23 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนากรุงเทพมหานคร 10110, e-mail: kanok_1972@hotmail.com, Student: Ph.D. Research and Development on Human Potentials Psychology of Human Development and Counseling Concentration Area, Faculty of Education, Sinakharinwirot University, 114 Sukhumvit 23, Sukhumvit road, Klong Toey Nua, Wattana, Bangkok 10110, e-mail: kanok_1972@hotmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก Thesis Advisors

**** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม Co-advisor

และดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness-of-fit index: GFI=0.99) มีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjustedgoodness-of-fit index: GFI=0.98) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (root mean squared residual: RMR=.00) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ารูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบการวัดความหยุนตัวกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ($\chi^2=24.64$, $df= 15$) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่ารูปแบบการวัดความหยุนตัวสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness-of-fit index: GFI = 0.98) มีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjustedgoodness-of-fit index: GFI = 0.97) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (root mean squared residual: RMR=.01) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ารูปแบบการวัดความหยุนตัวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความภูมิใจในตนเองและความหยุนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความภูมิใจในตนเองและความหยุนตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ความภาคภูมิใจในตนเองและความหยุนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกคิดเป็นร้อยละ 67.56

คำสำคัญ: ความภาคภูมิใจในตนเองและความหยุนตัว /นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

The purpose of this study were to develop a self-esteem scale and the resilience of undergraduate students. The tools used in this study were Self-esteem scale and flexibility of undergraduate students Created by the researcher. The population used in the research was Undergraduate students from Year 1 to Year 5 enrolled in the first semester of academic year 2016 of the six Rajabhat Universities from a population of 9837 people, the statistics 441,816 used a multi-stage sampling technique to obtain a sample of 600. The relationship between self-esteem and resilience by analyzing Pearson's Product Moment Correlation Coefficient Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Confirmatory Factor Analysis: CFA

The research findings were as follows:

1. The results of the harmonization of the self-esteem measurement model with empirical data. Based on the chi-squared value $\chi^2 = 4.67$, $df = 2$, the chi-squared value is not significantly different from zero, indicating that the null hypothesis is not rejected. Self-

esteem is consistent with empirical data. And index of harmony (Goodness-of-fit index: GFI = 0.99) the mean value of the mean square root mean squared residual (RMR = .00) was close to zero. Show that the self-esteem measurement model is consistent with empirical data.

2. The results of the examination of the harmony of the pattern of measurement of flexibility with empirical data. Based on the chi-squared value ($\chi^2 = 24.64$, $df = 15$), the chi-squared value is statistically different from zero, indicating that the null hypothesis is not rejected. The body is consistent with empirical data. And index of harmony (Goodness-of-fit index: GFI = 0.98) has value approaching a modified index of harmony. (Adjusted -ness-of-fit index: GFI = 0.97) approached. 1, including bending gibbons. The root mean square squared residual (RMR = .01) was close to zero. Show that the fit model is consistent with the empirical data.

3. The relationship of self-esteem and resilience, the undergraduate students was found to be positively correlated at the .01 level. Self-esteem and Self-esteem correlated statistically at .01 level. Self-esteem and Resilience of Undergraduate students in all aspects. The positive correlation was 67.56 percent.

Keywords: Self-esteem and Resilience/Undergraduate students

บทนำ

การสร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองเกิดจากประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต เสมือนโครงสร้างหรือคุณลักษณะของแต่ละคนที่เกิดจากการเรียนรู้ในเรื่องของค่าของตนเองจากครอบครัว (Coopersmith. 1981: 236) และความยืดหยุ่นตัวเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญของจิตวิทยาเชิงบวกที่ส่งเสริมสุขภาพจิตในชีวิต (Connor & Davidson. 2003) ซึ่งความยืดหยุ่นตัวนี้จะป็นลักษณะทั่วไปของบุคคล (Rew. 2005: 212 cited in Polk.1997: 124) โดยทั่วไปบุคคลจะมีลักษณะธรรมชาติที่ดีในตนเองมีแนวโน้มในการจัดการกับปัญหาได้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสภาวะการณ์ต่างๆ ในชีวิตจะมีวิธีการจัดการหรือแก้ปัญหาที่นั้นจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก ส่งผลมีความเข้มแข็งอดทน และเป็นปัจจัยส่งเสริมให้บุคคลมีความสุข สามารถที่จะรักษาสมดุลของชีวิตให้ดำเนินอย่างปกติสุขเมื่อพบกับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต คำว่าความยืดหยุ่นตัว “Resilience” มาจากภาษาลาติน 2 คำ ได้แก่ คำว่า “Salire” ซึ่งหมายถึง การกระโดด หรือ กระโดดขึ้น (To spring/Spring up) และคำว่า “Resile” ที่หมายถึง การสปริงตัวกลับหรือการกระโดดกลับ (Spring back) จากที่กล่าวมาจึงกล่าวได้ว่า Resilience เป็นความสามารถในการคืนสภาพ หรือ การดีดตัวกลับ (The capacity to recover or spring back) เมื่อรวมกันจึงหมายถึง ความยืดหยุ่นตัวกลับคืนสู่สภาพเดิม (Khoshouei. 2009: 60-61) ศึกษาลักษณะของความยืดหยุ่นตัวในผู้ใหญ่และพบว่า ผู้ที่มีความยืดหยุ่นตัวสูงจะมีความเสียสละ มีความรัก และ มีความศรัทธาในตนเองสูง มีความโดดเด่น

เด่น การมองในโลกในแง่ดี การกล้าเผชิญปัญหาที่มีความคิดในเชิงบวก มีความกล้าหาญ ตลอดจนมีความภาคภูมิใจในตนเอง ความสำเร็จด้านการเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างความยืดหยุ่นตัวและความภาคภูมิใจในตนเอง และการพัฒนาทางวิชาการของนักศึกษา โดยทั่วไปความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะนำไปสู่สภาพจิตใจที่มีปัญหาต่อการเรียนและการประสบความสำเร็จ ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในขณะที่ความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีประโยชน์มากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Harter. 1999 cited in Roghanchi et al. 2013: 179)

ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่แสดงออกให้เห็นว่า ตนเองเป็นบุคคลที่ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นเรื่องของเจตคติ และการแสดงออกทางอารมณ์เกี่ยวกับความรู้สึกมีคุณค่า และชี้ให้เห็นว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเกิดจากความสำเร็จ ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-worth) การเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) การเคารพตนเอง (Self-respect) การรู้สึกว่าตนเองมีประสิทธิภาพ (Self-competence)

ความยืดหยุ่นตัว (Resilience) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่แสดงออกให้เห็นว่า มีความสามารถในการกลับสู่สภาวะปกติหรือรับมือกับปัญหา โดยมีการปรับตัว พึ่งตัวกลับสู่ภาวะสมดุล สามารถเผชิญความทุกข์และดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์ (Emotion Regulation) การควบคุมความหุนหันพลันแล่น (Impulse Control) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) การวิเคราะห์ต้นเหตุของปัญหา (Causal Analysis) การเอาใจใส่ (Empathy) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) การก้าวออกจากสิ่งเดิมเพื่อให้เห็นมุมมองด้านบวกของชีวิต (Reaching Out) แบรินเดน (Branden. 1969: 195) นักมานุษยวิทยาที่สนใจเรื่องความภาคภูมิใจในตนเอง มาตั้งแต่ปี 1969 และมีผลงานเป็นที่ยอมรับในการสร้าง ได้ศึกษาและสรุปองค์ประกอบของ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของตนเอง (Self-efficacy) และการเคารพตนเอง (Self-respect) ต่อมาในปี ค.ศ. 1994 แบรินเดนได้เพิ่มองค์ประกอบหลักของการพัฒนาตนเพื่อสร้างความภูมิใจในตนเอง (Branden.1994: 96-98) ด้วยหลัก 6 ประการ (The Six Pillars of Self- esteem) ประกอบด้วย มีสติในการใช้ชีวิต (Living Consciousness) ยอมรับตนเอง (Self- acceptance) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง (Self-responsibility) ใช้ชีวิตอย่างมีความกระตือรือร้น (Self -assertiveness) มีจุดมุ่งหมายในการใช้ชีวิต (Living Purposefully) มีศักดิ์ศรีในการใช้ชีวิต (Personal Integrity)

ความยืดหยุ่นตัวเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมสุขภาพจิตของบุคคล (Connor & Davidson, 2003) ซึ่งความยืดหยุ่นตัวนี้จะเป็นลักษณะทั่วไปของบุคคล (Rew. 2005: 212 cited in Polk.1997: 124) โดยทั่วไปบุคคลจะมีลักษณะธรรมชาติที่ดีในตนเอง มีแนวโน้มในการจัดการกับปัญหาได้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับสภาวะการณ์ต่างๆ ในชีวิต จะมีวิธีการจัดการหรือแก้ปัญหาที่นั้นจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก ส่งผลให้มีความเข้มแข็งอดทน และมีความยืดหยุ่นตัวเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมสุขภาพจิตในชีวิต ซึ่งความยืดหยุ่นตัวเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาเชิงบวก ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้บุคคลให้มีความสุข ซึ่งทำให้บุคคลความสามารถที่จะรักษาสมดุลของชีวิตให้ดำเนินอย่างปกติสุขเมื่อพบกับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต คำว่าความยืดหยุ่นตัว “Resilience” มาจากภาษาลาติน 2 คำ ได้แก่ คำว่า “Salire” ซึ่งหมายถึง การกระโดด หรือ กระโดดขึ้น (To spring/Spring up) และคำว่า “Resile” ที่หมายถึง

การสปริงตัวกลับ หรือ การกระโดดกลับ (Spring back) จากที่กล่าวมาจึงกล่าวได้ว่า Resilience เป็นความสามารถในการคืนสภาพหรือการสปริงตัวกลับ (The capacity to recover or spring back) เมื่อรวมกันจึงหมายถึง ความหยุ่นตัวกลับคืนสู่สภาพเดิม (Khoshouei. 2009: 60-61) เวอร์เนอร์และสมิธ ศึกษาลักษณะของความหยุ่นตัวในผู้ใหญ่และพบว่า ผู้ที่มีความหยุ่นตัวสูงจะมีความเสียสละ มีความรักและมีความศรัทธาในตนเอง สูง มีความโดดเด่น มองในโลกในแง่ดี กล้าเผชิญปัญหา มีความคิดในเชิงบวก มีความกล้าหาญ เป็นศักยภาพของบุคคลในการกลับคืนสู่สภาพเดิม (Recovery) ปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ ที่โศกเศร้า ความบาดเจ็บ (Trauma) ความทุกข์ยาก (Adversity) ความลำบาก (Hardship) และการดำเนินชีวิตที่มีแต่ความเครียด (Werner and Smith. 1989:134)

กรมสุขภาพจิตวัดความหยุ่นตัวด้วย แบบสอบถามอีดี ฮีต ฮู มีคำถามจำนวน 20 ข้อสรุปได้ว่า แบบวัดความหยุ่นตัวแบ่งเป็นคำถามทางบวก 15 ข้อ และทางลบ 5 ข้อ มาตราวัดสอบถามถึงความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของบุคคลในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ลักษณะมาตรวัดเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ ได้แก่ จริงมาก ค่อนข้างจริง จริงบางครั้ง และไม่จริง ลักษณะเป็นข้อคำถาม ให้เลือกความสามารถของบุคคล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ 10 ข้อ ด้านกำลังใจ 5 ข้อ และด้านจัดการกับปัญหา 5 ข้อ และจากการศึกษาเครื่องมือวัดความหยุ่นตัว พบว่า ในต่างประเทศมีการพัฒนาแบบวัดความหยุ่นตัวสำหรับผู้ใหญ่ ผู้ป่วย ได้แก่ Baruth Protective Factors Inventory: BPF (Baruth and Carroll. 2002) Connor-Davidson Resilience Scale; CD-RISC (Connor and Davidson. 2003) Resilience Scale for Adults; RSA (Friborg et al. 2003: 112) และ Brief-Resilience Coping Scale; BRCS (Sinclair and Wallston. 2004: 321) สำหรับนักศึกษาและวัยรุ่น ได้แก่ Adolescent Resilience Scale; ARS (Oshio et al. 2003:121) และสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ Resilience Scale; Rs (Wagnild and Young. 1993: 430) และเมื่อพิจารณาลักษณะและจำนวนสเกลของแบบวัดความหยุ่นตัว ทั้ง 7 แบบวัด พบว่าส่วนใหญ่เป็นแบบมาตราประมาณค่า Likert scale 5 ระดับ เช่นแบบวัด BPF, CD-RISC, ARS, BRCS และ READ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาด้านมิติหรือองค์ประกอบของแบบวัดความหยุ่นตัวพบว่ามีความแตกต่างกัน เช่น แบบวัด RS จะแบ่งการวัดเป็น 2 มิติ ได้แก่ สมรรถนะส่วนบุคคล (personal competence) และการยอมรับตนเองและชีวิต (Acceptance of self and life) สำหรับแบบวัดที่แบ่งมิติการวัดเป็นองค์ประกอบ คือ BPF, BRCS และ ARS โดยที่ ARS นั้นแบ่งมิติการวัดเป็น 1) การค้นหาสิ่งใหม่ ๆ (Novelty seeking) 2) การควบคุมอารมณ์ (Emotional regulation) และ 3) การกำหนดอนาคตในทางสร้างสรรค์ (Positive future Orientation) ในขณะที่แบบวัดส่วนใหญ่จะแบ่งมิติการวัดเป็น 5 องค์ประกอบ เช่น CDRIS, READ และ RSA โดยที่ RSA แบ่งมิติการวัดคือ 1) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal competence) 2) สมรรถนะทางสังคม (Social competence) 3) ความรักความผูกพันกับครอบครัว (Family coherence) 4) สิ่งสนับสนุนทางสังคม (Social support) และ 5) แบบแผนส่วนบุคคล (Personal structure) เป็นต้น ซึ่งการศึกษาแบบวัดความหยุ่นตัวจะนำมาซึ่งความเข้าใจที่ลึกซึ้งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความหยุ่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความหยุ่นตัว แนวคิด ทฤษฎี นิยาม และองค์ประกอบของความหยุ่น การวิจัยครั้งนี้มีแนวทางในการสร้างแบบวัดความหยุ่นตัว จากการศึกษาการ

สร้างและทำความเข้าใจการใช้เครื่องมือวัดความยืดหยุ่นตัว เช่น กรมสุขภาพจิต แบบวัด Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC) ของ คอนอร์และเดวิดสัน แบบวัด Adolescent Resilience Scale (ARS) ของโอ ซิโอ และคณะแบบวัด Brief-Resilient Coping Scale (BRCS) ของชินเคลียร์ และวอลตัน และแบบวัด Resilience Scale for Adolescent (READ) ของ เฮมเดล โรเซ็นวิง และ มาตินเซน

จากที่กล่าวมาแบบวัดต่างๆ สร้างขึ้นในต่างประเทศ จากบริบท วัฒนธรรมที่ต่างกันของนักศึกษาในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวคู่กันในบริบทสังคมไทย จะเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจ และสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนานักศึกษาที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการเรียนด้านส่วนตัวและด้านสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 441,816 คน ประกอบด้วย ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 กลุ่ม/ภูมิภาค คือ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคตะวันตก และกลุ่มภาคใต้

การสุ่มตัวอย่างของการวิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ซับซ้อนและมีความสอดคล้องกับ ความต้องการ โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) จากการแบ่งประชากรออกเป็น 6 กลุ่มตามภูมิภาค ที่กำหนดไว้โดยสำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคตะวันตก และกลุ่มภาคใต้ จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก เพื่อให้ได้มหาวิทยาลัยที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย ภูมิภาคละ 2 แห่ง ทำให้ได้ตัวอย่างที่เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งสิ้นจำนวน 12 แห่ง
2. สุ่มคณะ โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก เพื่อให้ได้คณะที่เป็นตัวแทนมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้นๆ มหาวิทยาลัยราชภัฏละ 1 คณะ
3. สุ่มนักศึกษา โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก คณะละ 50 คน

จากกระบวนการดังกล่าวจะทำให้ได้ตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับธรรมชาติของประชากรจำนวนทั้งสิ้น 600 คน ซึ่งนับว่าเพียงพอสำหรับการศึกษาความสัมพันธ์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวของนักศึกษาดังนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในการศึกษาครั้งนี้เลือกใช้แนวคิดของทาฟาโรดีและสวาน (Tafarodi and Swann. 1995: 12) ที่ได้จากการศึกษาภาคภูมิใจในตนเองกับนักศึกษา พบว่ามี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-worth) 2) เชื้อมั่นในตนเอง (Self-confidence) 3) การเคารพตนเอง (Self-respect) 4) รู้สึกว่าตนเองมีประสิทธิภาพ (Self-competence)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความหยิ่งตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกใช้แนวคิดของเวอร์เนอร์และสมิธ (Werner and Smith. 1989: 9 cited in Karen and Andrew 2002: 36-47) ที่ได้ศึกษาจากความหยิ่งตัวกับวัยรุ่นตอนปลายและนักศึกษา มี 7 ประการ คือ 1) การควบคุมอารมณ์ (Emotion Regulation) 2) การควบคุมความหุนหันพลันแล่น (Impulse Control) 3) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) 4) การวิเคราะห์ต้นเหตุของปัญหา (Causal Analysis) 5) การเอาใจใส่ (Empathy) 6) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) 7) การก้าวออกจากสิ่งเดิมเพื่อให้เห็นมุมมองด้านบวกของชีวิต (Reaching Out)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยนี้จะทำให้เกิดเป็นนวัตกรรมคือได้สร้างแบบวัดและเข้าใจความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เนื่องจากมีรายงานการวิจัย พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวคือตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีขั้นตอน สรุปดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ “แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 3 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และมหาวิทยาลัยราชภัฏแบ่งเป็นกลุ่ม/ภูมิภาค คือ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคตะวันตก และกลุ่มภาคใต้ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความหยิ่งตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้ข้อคำถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 20 ข้อ จาก 4 องค์ประกอบ โดยมีข้อคำถามองค์ประกอบละ 5 ข้อคำถาม และข้อคำถามเกี่ยวกับความหยิ่งตัว

ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 35 ข้อ จาก 7 องค์ประกอบ องค์ประกอบละ 5 ข้อคำถาม รวม 55 ข้อ โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองและความหย่นตัวเพื่อทราบถึงแนวคิดทฤษฎี นิยาม องค์ประกอบ และศึกษาเกี่ยวกับแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหย่นตัว เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหย่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย แบบวัด Brief-Resilient Coping Scale (BRCS) ของโอชิโอ และคณะ (Oshio et al. 2003) ซึ่งใช้สำหรับวัดความหย่นตัวของนักศึกษาและวัยรุ่น โดยเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) Likert scale 5 ระดับด้วยข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองและความหย่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คือตรงกับความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมมากที่สุดมาก เป็นบางครั้ง น้อย และน้อยที่สุด และศึกษาแนวทางจากแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง (The Adult School Form) ของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984: 6) ซึ่งเป็นแบบวัดที่ใช้กับนักเรียนอายุ 16 ปีขึ้นไป เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของระดับความภาคภูมิใจ (Self-esteem Inventory)) แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับของผู้ใหญ่ (The Adult School Form) เป็นแบบวัดที่ใช้กับ 16 ปีขึ้นไป มีคำถามจำนวน 25 ข้อ โดยประยุกต์มาจากแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนฉบับสั้น (The School Short Form) และแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1965) และศึกษาแนวทางการสร้างแบบความหย่นตัว จากแบบวัดความหย่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งรายองค์ประกอบและโดยรวม (Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC) ของคอนอร์และเดวิดสัน (Conor and Davidson. 2003) Adolescent Resilience Scale (ARS) ของโอชิโอ และคณะ (Oshio et al. 2003) Brief-Resilient Coping Scale (BRCS) ของซินเคลียร์ และวอลตัน (Sinclair. and Wallston. 2004) Resilience Scale for Adolescent (READ) ของเฮมเดล โรเซ็นวิง และมาติน (RQ Test) ของเวอร์เนอร์และสมิธ Karen and Andrew 2002: 34-47 cited in Werner and Smith. 1989: 9) โดยกำหนดให้ 4.01 - 5.00 มากที่สุด 3.01 - 4.00 มาก 2.01 - 5.00 เป็นบางครั้ง 1.01 - 2.00 น้อย 1.00 น้อยที่สุด

2. สังเคราะห์เพื่อสรุปองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองและความหย่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และกำหนดนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของความภาคภูมิใจในตนเองและความหย่นตัว

3. สร้างข้อคำถามสำหรับแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหย่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ด้วยข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง และความหย่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คือตรงกับความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมมากที่สุด มาก เป็นบางครั้ง น้อย และน้อยที่สุด

4. พัฒนาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นด้วยวิธี CVI (Content Validity Index: CVI) (Denise. et al. 2006. 489-497 Cited in Waltz et al. 2005: 155) โดยนำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหย่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่สร้างเสร็จ

แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของ
ข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละองค์ประกอบ

4.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Item Content Validity Index: I-CVI) หาได้จาก
จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินข้อคำถามนั้นในระดับความสอดคล้อง (ประเมินระดับ 3 หรือ 4) ทหารด้วยจำนวน
ผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า I-CVI ตอนที่ 1 ระหว่าง 0-1 และตอนที่ 2 .80-1 และเลือกค่า I-CVI =1 และปรับข้อคำถามที่ไม่
ผ่าน

4.2 การหาความสอดคล้องทั้งฉบับ (Universal Agreement: S-CVI/UA) เป็นการหาสัดส่วนข้อ
คำถามที่ได้รับการประเมินในระดับ 3-4 ทหารด้วยข้อคำถามทั้งหมด หรือค่าร้อยละจากข้อมูลในการหาค่า CVI
โดยเกณฑ์การพิจารณาเลือกนำเสนอความสอดคล้องทั้งฉบับได้ควรมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป

5. จากนั้นนำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหยุนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้รับการ
การปรับปรุงเรียบร้อยแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏราช
นครินทร์ชั้นปีที่ 1-5 ชั้นปีละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 50 ชุด เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการ
หาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ของข้อคำถามแต่ละ
ข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation) โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก
ตั้งแต่ .20 ขึ้นไปได้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 98) และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ
(Reliability of the Instrument) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (Alpha Coefficient)
ของครอนบาค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 131) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่าหรือ
เท่ากับ .70 ไว้ และเกณฑ์การพิจารณาเลือกความสอดคล้องทั้งฉบับได้ควรมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป

6. นำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหยุนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ไปให้กลุ่ม
ตัวอย่างตอบแล้วนำกลับมาทำการแจกแจงข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงยืนยัน (A Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปร
ได้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองและความหยุนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

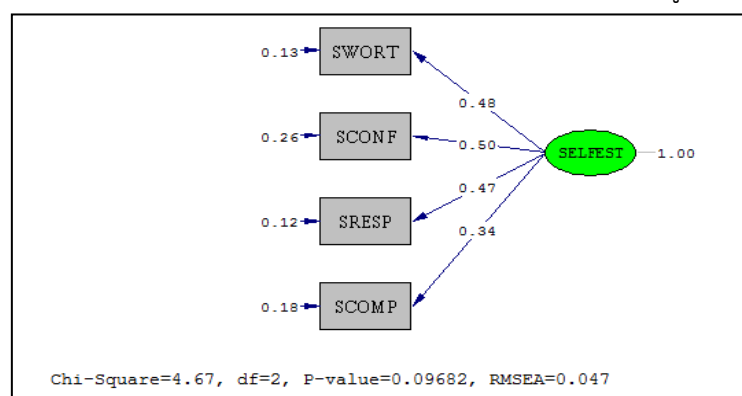
1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ แบบวัดความภูมิใจในตนเองและความหยุนตัวของนักศึกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.72 เพื่อพิจารณาว่า
เครื่องมือสามารถวัดตัวแปรที่รวบรวมได้ตามที่กำหนดไว้ในนิยามเชิงปฏิบัติการหรือไม่

ผลการวิจัย

1. ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.72 เพื่อพิจารณาว่าเครื่องมือสามารถวัดตัวแปรที่รวบรวมได้ตามที่กำหนดไว้ในนิยามเชิงปฏิบัติการหรือไม่ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

1. ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง ผลการวิเคราะห์โมเดลเพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง

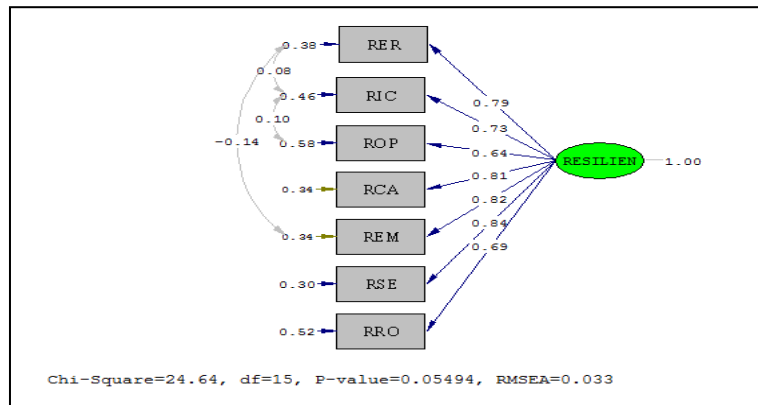
ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			
	Self-esteem			
	สปส.	SE	t	R ²
Self-worth	0.48	0.02	21.48	0.64
Self-confidence	0.50	0.02	18.14	0.49
Self-respect	0.47	0.02	21.59	0.64
Self-competence	0.34	0.02	15.86	0.39
ค่าสถิติ	$\chi^2 = 4.67$, $df = 2$, $p\text{-value} = 0.09$, $RMSEA = 0.04$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $RMR = 0.00$, $NFI = 0.99$			

จากตาราง 1 ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ($\chi^2 = 4.67$, $df = 2$) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่ารูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness-of-fit index: $GFI=0.99$) มีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness-of-fit index: $GFI=0.98$) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีวัด

ของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (root mean squared residual: RMR=.00) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ารูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรความยืดหยุ่นตัว ผลการวิเคราะห์โมเดล เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบการวัดความยืดหยุ่นตัวกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

แผนภูมิ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรความยืดหยุ่นตัว

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรความยืดหยุ่นตัว

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			
	resilience			
	สปส.	SE	t	R ²
Emotion regulation	0.79	0.03	22.49	0.62
Impulse control	0.73	0.03	20.52	0.54
optimism	0.64	0.03	17.08	0.41
Causal analysis	0.81	0.03	23.64	0.65
Empathy	0.82	0.03	23.71	0.66
Self-efficacy	0.84	0.03	24.69	0.69
Reaching out	0.69	0.03	18.78	0.47
ค่าสถิติ	$\chi^2 = 24.64$, $df = 15$, $p\text{-value} = 0.05$, $RMSEA = 0.03$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.97$, $RMR = 0.01$, $NFI = 0.99$			

จากตาราง 2 ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบการวัดความยืดหยุ่นตัวกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ($\chi^2 = 24.64$, $df = 15$) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่ารูปแบบการวัดความยืดหยุ่นตัวสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness-of-fit index: $GFI = 0.98$) มีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness-of-fit index: $GFI = 0.97$) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ

(root mean squared residual: $RMR=.01$) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ารูปแบบการวัดความหย่นตัวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตาราง 3 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.817	11	.821
2	.822	12	.829
3	.828	13	.819
4	.819	14	.821
5	.822	15	.862
6	.815	16	.824
7	.816	17	.821
8	.820	18	.821
9	.821	19	.827
10	.859	20	.845

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่น (α) = .834

ตาราง 4 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความหย่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.858	19	.841
2	.848	20	.847
3	.851	21	.847
4	.851	22	.852
5	.856	23	.847
6	.855	24	.851
7	.845	25	.839
8	.843	26	.854
9	.846	27	.844
10	.844	28	.844
11	.862	29	.846
12	.856	30	.848
13	.842	31	.857

14	.844	32	.845
15	.844	33	.849
16	.842	34	.848
17	.841	35	.847
18	.844		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่น (α) = .852

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความภูมิใจในตนเองและความหย่อนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

	Self-esteem 1	Self-esteem 2	Self-esteem 3	Self-esteem 4	Resilience 1	Resilience 2	Resilience 3	Resilience 4	Resilience 5	Resilience 6	Resilience 7	Self-esteem
Self-esteem 1	1	.581**	.638**	.492**	.618**	.603**	.455**	.687**	.642**	.653**	.594**	.839**
Self-esteem 2		1	.554**	.423**	.497**	.480**	.424**	.494**	.497**	.478**	.445**	.817**
Self-esteem 3			1	.532**	.598**	.570**	.528**	.574**	.555**	.607**	.520**	.836**
Self-esteem 4				1	.515**	.493**	.536**	.446**	.478**	.529**	.427**	.735**
Resilience 1					1	.669**	.530**	.654**	.516**	.633**	.549**	.686**
Resilience 2						1	.588**	.597**	.589**	.594**	.528**	.661**
Resilience 3							1	.463**	.529**	.546**	.428**	.595**
Resilience 4								1	.654**	.674**	.557**	.680**
Resilience 5									1	.707**	.552**	.671**
Resilience 6										1	.594**	.697**
Resilience 7											1	.613**
Self-esteem												1

Resilience

1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ($\chi^2=4.67$, $df=2$) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่ารูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness-of-fit index: $GFI=0.99$) มีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness-of-fit index: $GFI=0.98$) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (root mean squared residual: $RMR=.00$) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ารูปแบบการวัดความภาคภูมิใจในตนเองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ

2. ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบการวัดความยืดหยุ่นตัวกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ($\chi^2=24.64$, $df=15$) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่ารูปแบบการวัดความยืดหยุ่นตัวสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness-of-fit index: $GFI=0.98$) มีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness-of-fit index: $GFI=0.97$) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (root mean squared residual: $RMR=.01$) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ารูปแบบการวัดความยืดหยุ่นตัวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ความภาคภูมิใจในตนเองและความยืดหยุ่นตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกคิดเป็นร้อยละ 67.56

อภิปรายผล

ผลการวิจัยของ (Benetti & Kambouropoulos, 2006 cited in Earvolino-Ramirez, 2007) ศึกษาผลกระทบทางอ้อมต่อลักษณะของความวิตกกังวล และคุณลักษณะของความยืดหยุ่นตัวของผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้แบบวัดความยืดหยุ่นตัวของคอนเนอร์และเดวิดสัน (CD-RISC) จากกลุ่มตัวอย่าง 240 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความวิตกกังวลและความยืดหยุ่นตัวจะมีผลกระทบทางอ้อมต่อความภาคภูมิใจใน

ตนเอง ส่วนลูและคณะ (Liu. Y., et al 2014) ได้ศึกษา ผลกระทบและความภาคภูมิใจในตนเองที่เป็นตัวส่งผ่านระหว่างความหยิ่งตัว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 412 คน เพื่อศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามลำดับ การส่งผ่านความภาคภูมิใจในตนเอง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความหยิ่งตัวและการปรับลักษณะทางจิตวิทยาที่เป็นโดยการจัดทำดัชนีความพึงพอใจของชีวิตและความทุกข์ทางจิตใจการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการส่งผ่าน ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับความหยิ่งตัว โดยใช้แบบวัดความหยิ่งตัวของคอนเนอร์และเดวิดสัน และแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์ก พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากถึง (66%) มีความหยิ่งตัวปานกลางถึงมีความหยิ่งตัวสูง และมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงด้วย นอกจากนี้ (Harter. 1999 cited in Roghanchi et al. 2013) ได้ทำการศึกษาจากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาจำนวน 214 คน โดยใช้แบบวัดวัดความหยิ่งตัว และ ความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่า นักศึกษาที่มีความหยิ่งตัวสูง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสุขภาพจิตและความภาคภูมิใจในตนเอง สอดคล้องกับ นิรุทธ์ วัฒนภาส (Veridian E-Journal Silpakorn University 667-687) ศึกษาผลของกลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่มีต่อ การเพิ่มพูนจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรและปรากฏการณ์ทางจิตใจเกี่ยวกับ พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาที่เข้ากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 32 คนหลังการเข้ากลุ่มจิตวิทยาการปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการ นักศึกษาเกิดการรู้คิดจากสัมพันธภาพที่ขยายความเข้าใจโลกและชีวิตตามจริง และมีพฤติกรรมจิตสำนึก สาธารณะเพิ่มขึ้นในทุกด้าน

ความสัมพันธ์ของความภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่สำคัญโดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จด้านการเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างความหยิ่งตัวและความภาคภูมิใจในตนเอง และการพัฒนาทางวิชาการของนักศึกษา โดยทั่วไปความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะนำไปสู่สภาพจิตใจที่มีปัญหาต่อการเรียนและ การประสบความสำเร็จในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในขณะที่ความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีประโยชน์มากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Harter. 1999 cited in Roghanchi et al. 2013: 179) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัว เช่น จากการศึกษาของโรฮันชีและคณะ (Roghanchi. et al. 2013: 179) พบว่า การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองจะเป็นตัวส่งผ่านให้ความหยิ่งตัวสูงขึ้นด้วยทั้งสองตัวแปรนี้คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง และความหยิ่งตัวของนักศึกษา ควรจะพัฒนาไปควบคู่กันไป (Roghanchi. et al. 2013: 180) จึงได้ร่วมกันศึกษาผลของการบูรณาการเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม และการใช้ศิลปะบำบัดเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวของนักศึกษาชาวอิหร่าน พบว่า นักศึกษาที่มีความหยิ่งตัวจะช่วยส่งผลให้ความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นด้วย ผลจากการทดลองความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวที่ได้รับการพัฒนาคู่กันมีความคงทนทั้งสองตัวสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่แยกพัฒนาความหยิ่งตัวและพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองออกจากกัน และการศึกษาของอัสคุน (Askun. et al. 2015: 321-345) พบว่า ความหยิ่งตัวและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในตุรกีเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง โดยนักเรียนที่มี ความหยิ่งตัวและความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ดีและมีความสุขในการเรียนสามารถฝ่าฟันปัญหาต่างๆ ได้มากกว่านักเรียนที่มีความหยิ่งตัวและความภาคภูมิใจ ในตนเองต่ำ โดยการวิจัยให้ความสำคัญในการกำหนดความสัมพันธ์ความ

ภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชายเล่นฟุตบอลยูเนียร์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรชี้ให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล ความหยิ่งตัว ความภาคภูมิใจในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้รับอิทธิพลมาจากคนในครอบครัว สังคมรอบข้าง และวัฒนธรรม ตามลำดับ ส่วนลูและคณะ (Liu.. et al. 2014: 92–97) ได้ศึกษาผลกระทบและความภาคภูมิใจ ในตนเองที่เป็นตัวส่งผ่านระหว่างความหยิ่งตัวและการปรับตัวทางจิตวิทยา พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีได้รับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามลำดับการส่งผ่านของความภาคภูมิใจ ในตนเอง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความหยิ่งตัวและการปรับตัวทางจิตวิทยาโดยจัดทำดัชนีความพึงพอใจในชีวิตและความทุกข์ทางจิตใจ แบบสอบถามที่ประเมินความหยิ่งตัวลักษณะบวกและลบส่งผลกระทบต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิตและ ความทุกข์ทางจิตใจ การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการส่งผ่านความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับความหยิ่งตัว และความพึงพอใจในชีวิต รวมถึงการศึกษาของไฮเตอร์ และดออสติน (Hayter & Dorstyn. 2014: 167-171) การศึกษาความหยิ่งตัว ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเห็นอกเห็นใจตนเอง ของผู้ใหญ่ที่มีความผิดของกระดูกสันหลัง โดยได้ศึกษาในผู้ใหญ่ที่มีความผิดของกระดูกสันหลังคด หรือกระดูก สันหลังค่อมที่องค์กรพิการชุมชนภายในประเทศออสเตรเลีย โดยใช้แบบวัดความหยิ่งตัวของคอนเนอร์และเดวิดสัน และแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์ก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความหยิ่งตัวปานกลางถึงมีความหยิ่งตัวสูงและพบว่ามีความภาคภูมิใจในตนเองสูงด้วย รวมถึงมีความเมตตาตนเองสูง การค้นพบเหล่านี้ ขยายความเข้าใจในปัจจุบันของแนวคิดของความหยิ่งตัวในผู้ใหญ่ที่มีความพิการทางร่างกายแต่กำเนิด ข้อเสนอแนะที่เป็นความหยิ่งตัวและความภาคภูมิใจในตนเองที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างปัจจัยทางกายภาพของสุขภาพและลักษณะทางจิตวิทยา ส่วนการศึกษาของอาสแลน (Arslan.. et al. 2015: 1-7) ได้ศึกษาการตรวจสอบความหยิ่งตัวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ในแง่ของความภาคภูมิใจในตนเอง และ การรับรู้ความสามารถของตนเองทางสังคม เพื่อตรวจสอบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัย และระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองทางสังคม สามารถคาดการณ์ความหยิ่งตัวได้หรือไม่ โดยใช้แบบวัด ความภาคภูมิใจของโรเซนเบิร์ก และแบบวัดความหยิ่งตัวของเทอซี พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และระดับการรับรู้ความสามารถตนเอง สามารถคาดการณ์โดยทำนายความหยิ่งตัวได้โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก จากงานวิจัยอธิบายกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวนั้นควรพัฒนาคู่กัน ซึ่งทั้งสองตัวแปรนี้มีส่วนสำคัญในชีวิตที่จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำเนินชีวิต และการรับรู้ความสามารถของตนเองทางสังคม

โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ความภาคภูมิใจในตนเองและความหยิ่งตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กันทางบวกคิดเป็นร้อยละ 67.56

ข้อเสนอแนะ

ในบริบทสังคมไทยนักศึกษามีค่านิยม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง และความหย่อนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมได้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ได้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). **ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3)**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นิรุทธ์ วัฒนภาส. (Vol 4, No 1 May-August 2011). **ผลของการให้คำปรึกษาแนวโน้มนิสัยการที่มีต่อการเพิ่มพูนจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**. Veridian E-Journal Silpakorn University 667-687.

ภาษาต่างประเทศ

Arslan. G. (2015). Psychological maltreatment, emotional and behavioral problems in adolescents: The mediating role of resilience and self-esteem. **Child Abuse & Neglect**. [Online]. Available: <http://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.09.010> [2558. ธันวาคม 21].

Askun, D., et al. (2015). **The Role of Proximal and Distal Resilience Factors and Locus of Control**

In Understanding Hope, Self-Esteem and Academic Achievement among Turkish Pre-adolescents. (doi:10.1007/s12144-014-9260-3) *Psychology* . (2015) 34:321–345.

Branden. N. (1994). **The Six Pillars of Self-esteem**. New York: Bantam Book Inc.

Branden. N. (1969). **The Psychology of Self-esteem**. Los Angeles: Nash Publishing.

Connor. K. M. & Davidson. J. R. T. (2003). **Development of a new resilience scale: The Connor- Davidson Resilience Scale (CD-RISC)**. *Depression and Anxiety*. 18(2).

Coopersmith. S. (1984). **SEI: Self-esteem Inventories**. California: Psychologist Press Inc.

Denise. F. P., et al. (2006). **The Content Validity Index: Are You Sure You Know What's Being Reported: Critique and Recommendations**. Humanalysis, Inc., Saratoga Springs, NY, Griffith University School of Nursing, Gold Coast, Australia 3 University of Connecticut School of Nursing, Storrs, CT Research in Nursing and Health, 29,.

Earvolino-Ramirez. M. (2007). **Resilience: A Concept Analysis**. *Nursing Forum*. 42. (2). 73-82.

Grotberg. E. H. (1995). **A guide for promoting resilience in children: strengthening the Human spirit**. (Early childhood development: Practice and Reflection No. 8). The Hgne. The Nethertands. the Bernard van leer Foundation.

Hayter & Dorstyn . (2014). Resilience, self-esteem and self-compassion in adults with spina

- bifida. **International Spinal Cord Society**. All rights reserved 1362-4393/14.167-171.
- Joseph S. (2015). **Positive Therapy Building bridges between positive psychology and person- centred psychotherapy**. (2th ed.). Routledge. New York.
- Karen. R. & Andrew. S. (2002) .**The Resilience Factors: Seven Key to Finding your inner strength and overcoming life’s Hurdles**. Three Rivers Press, an imprint of the Crown Publishing Group, a division of Random House, Inc., New York.
- Khoshouei. S. M. (2009). Psychometric Evaluation of the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC) Using Iranian Students. **International Journal of Testing**. 9, 60-61.
- Liu. Y., et al. (2014). Affect and self-esteem as mediators between trait resilience and psychological adjustment. **Personality and Individual Differences** 66 (2014) 92–97.1main.pdf journal homepage: www.elsevier.com/locate/paid
- Oshio. A., et al. (2003). **Ordinary magic: Resilience processes in development**. American Psychologist. 56(3).
- Rew. L. (2005). **Adolescent Health: A Multidisciplinary Approach to Theory. Research. and Intervention**. USA: Sage Publications. Inc.
- Roghanchi. M., et al. (2013). **The effect of integrating rational emotive behavior therapy and art therapy on self-esteem and resilience**. The Arts in Psychotherapy 40 179–184./ The Arts in Psychotherapy Volume 40, Issue 2, April 2013, Pages 179–184.
- Rouse. K. A. (1998). Longitudinal health endangering behavior among resilience and nonresilient early adolescents. **Journal of Adolescent Health**, 23, 297-302.
- Rutter. M. (1985). Resilience in the face of adversity: protective factors and resistance to psychiatric disorder. **The British Journal of Psychiatry**. 147, 589-611.
- Tafarodi. W. & Swann. W. B. (1995). Two-Dimensional Self-esteem and Reactions to Success and Failure. **Journal of Personality Assessment**. 65 (2).
- Waltz. C. F., et al. (2005). **Measurement in nursing and health research** (3rd ed.) New York: Springer Publishing Co.
- Wermer. E. & Smith. R. (1989).**Overcoming the odds: High risk children from birth to adulthood**. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Yamane, T. (1973). **Statistics an introduction analysis** (2nd ed.). New York: Harper & Row Publisher.